

NOTAT

- magasin om demokrati og Europa

Hvor meget bestemmer EU?

Talkrig:

**EU bestemmer 9%
eller 80% af vores love**

Instruktøren af Armadillo:

**Skal de
ikke bare dø?**





Hvor stor er EU's indflydelse?

NOTAT har udgivet mere end 50 temanumre siden 2007. Hvert temanummer afdækker et område, hvor EU har afgørende indflydelse på vores hverdag, vores samfund og på lovgivningen. Men hvis man nu skal gøre status, hvor meget bestemmer EU så egentlig? Det har vi sat os for at undersøge i dette temanummer.

Debatten om EU's indflydelse har fået næring af den store uenighed mellem forskere, justitsministeriet og eksperter. Marlene Wind og andre EU-forskere har vurderet, at mellem 70 og 80 procent af lovgivningen i Danmark er influeret af EU. Justitsministeriet har lavet en redegørelse, der konkluderer at kun cirka 15 procent af lovgivningen er direkte afledt af EU-beslutninger.

Men svaret afhænger af, hvad man spørger til. Tæller man dansk lovgivning, der direkte refererer til EU, så finder man et tal, der ligger tæt på justitsministeriets opgørelse. Men så ser man også bort fra den store indflydelse EU har gennem forordninger, der påvirker borgerne direkte, og man regner heller ikke de løbende koordineringsmøder mellem ministre og embedsmænd med som indflydelse.

Problemet er, hvis de lave tal bruges til at tale EU's indflydelse ned og dermed begrænse den offentlige interesse for, hvad der foregår i EU. Ikke mindst i forbindelse med valg har mange af de politiske partier i Danmark en interesse i at undgå, at EU får alt for meget plads. Dels er deres vælgerbagland splittet i holdningen til EU, og dels virker det ikke befordrende på bestræbelserne på at blive valgt, at indrømme, at man ikke som folketingspolitiker har magten.

NOTAT undersøger i dette temanummer både den reelle samlede indflydelse som EU har på det danske samfund, og den konkrete påvirkning af dansk lovgivning gennem beslutninger truffet i EU.

red.



Hvad er det for en magt EU har?

EU er meget mere end en lovgivningsmaskine. EU som en helhed kan derfor ikke beskrives med ét ensidigt magtbegreb.

INDFLYDELSE. Hvis man kun vurderer EU's indflydelse ud fra, hvor meget lovgivning, der bliver underskrevet af Ministerrådet og vedtaget i Parlamentet, får man en meget begrænset forståelse af, hvad det betyder for Danmark og danskerne at være medlem af Unionen. Man må se på mindst fire aspekter af magt, for at få en nuanceret forståelse.

Direkte magt

EU vedtager forordninger, der er direkte gældende for alle borgere i EU. Herudover vedtages en lang række regler og direktiver, der skal implementeres i medlemslandenes lovgivning. Og EU-domstolens afgørelser om alt fra strejkeret til opholdsregler, skal medlemslandene respektere.

Dagsordenssættende magt

EU er et forum for politikudvikling, koordination og forhandlinger samt ekspeditions-kontor for udbetaling af tilskud. I EU-regi mødes medlemslandenes regeringer, de folkevalgte EU-parlamentarikere, de udpegede EU-kommissærer og et væld af embedsmænd, eksperter og lobbyister. De

sætter i høj grad den politiske dagsorden for udviklingen i Europa.

Strukturel magt

EU er en delvist overnational organisation, der skaber nogle strukturelle betingelser for det politiske manøvrerum. Rom-traktaten stadfæster f.eks. fri bevægelighed for arbejdskraft, personer, kapital og varer. Med EU-rettens forrang for national lovgivning, bliver dette til et strukturelt vilkår for enhver politisk beslutning i medlemslandene.

Definitionsagt

De holdninger og forståelser af f.eks. økonomi og den finansielle krise, der dominerer i samfundsdebatten bliver i højere og højere grad påvirket af aktiviteterne i EU-regi. EU's målsætninger og de ikke-bindende aftaler, der træffes med den åbne koordinationsmetode, præger i stigende grad den politiske og samfundsmæssige debat i Danmark og Europa.

De fire magtbegreber er delvist overlappende, og mange EU-aktiviteter kan analyseres ud fra flere af dem. Men alle perspektiverne må undersøges, hvis den samlede vurdering skal give et retvisende billede. ♦

Når lovgivningen flytter sydpå

Dansk Erhverv, Danmarks Naturfredningsforening og Kommunernes Landsforening er med deres forskellige udgangspunkter enige om én ting: Bruxelles er blevet vigtigere end København.

MAGTENS CENTRUM. Kasper Ernest, chef for Dansk Erhvervs kontor i Bruxelles er bekendt med Justitsministeriets vurdering af, at cirka 15 procent af dansk lovgivning er initieret af EU. Men han vurderer EU's samlede indflydelse anderledes:

»Hvis vi ser på den erhvervslovgivning som er relevant for os, så tør vi sige, at 80 procent har et "udspring" i EU-beslutninger. Det er det tal vi går ud med på vores egen hjemmeside.«

Jens la Cour, medarbejder hos Danmarks Naturfredningsforening i København med EU-politik som sit arbejdsområde, når frem til det samme:

»Snarere 80 procent. Meget af det som opfattes som nationale beslutninger på natur- og miljøområdet har udspring i et EU-direktiv eller -beslutning. I de seneste 10 år er det EU, som har været bagstopper for natur- og miljøindsatsen i Danmark, ikke den danske regering. Så vi er rigtig positive overfor EU-reguleringen på natur- og miljøområdet.«

Kommunal vurdering

Også Omer Ciric, konsulent for Kommunernes Landsforening i Bruxelles, mener at de omtalte 15 procent er sat for lavt.

Hvad det rigtige tal er i et kommunalt perspektiv, håber KL's mand at kunne vende tilbage med i efteråret.

»Vi har lagt mærke til, at forskellige aktører bruger forskellige tal, og er derfor gået i gang med en egen vurdering. Det bliver ikke en helt akademisk rapport, men

vi vil komme med vores bud en gang i oktober,« siger han.

En svensk rapport viste i 2010 at 60 procent af alle sager, som stod på de svenske kommunebestyrelses dagsorden, enten var reguleret af EU eller på anden vis påvirket af EU.

Tjekker oplysninger

Når lovgivningen flytter sydpå, er det naturligt for interesseorganisationerne at flytte med. Dels for at påvirke beslutningerne, dels for at holde sig orienteret.

»Hvert år laver vi en analyse af de vigtigste kommunale vinkler ud fra Kommissionens lovgivningsprogram. Vi er nødt til at prioritere, og kan ikke arbejde med flere end 2-5 sager ad gangen,« siger KL's Omer Ciric.

Naturfredningsforeningen har en lidt anden tilgang.

»Langt den største del af Bruxelles' EU-politik har vi overladt til EEB (European Environmental Bureau, en paraplyorganisation i Bruxelles med 140 medlemsorganisationer, red.), men så går vi selv ind i specifikke sager både proaktivt og reaktivt med direkte dialog med kommissionen eller Parlamentet – eksempelvis omkring Habitatdirektivet eller EU's miljøhandlingsprogram. Gennem EEB får vi inspiration fra andre lande, og vi får tjekket oplysninger om, hvordan de implementerer EU-lovgivningen. Det er ikke altid, det passer helt med, hvad vi har fået fortalt fra regeringen,« siger Jens la Cour.

Fingeraftryk på lovgivningen

Giver arbejdet resultater? Hvordan går det med at få indflydelse på EU-lovgivningen?

»I den tid jeg har været her, har vi mest været reaktive. At være på forkant og præge dagsordnen kræver mange flere ressourcer. Men detailhandler er et område, hvor vi prøver at sætte dagsordnen. Vi har for eksempel opfordret Kommissionen til at se på, hvorfor danske detailhandlere ikke kan bestille Coca Cola fra Polen, hvor den er meget billigere,« siger Kasper Ernest, Dansk Erhverv.

Lille fisk i stor sø

»Vi bruger dels klagevejen til Kommissionen dels EU-Parlamentets udvalg for andragender (et klageorgan for borgere, virksomheder og organisationer, red.). Vi har også direkte kommunikation med danske medlemmer af EU-Parlamentet. Og vi får god adgang, vi opfattes som proaktive,« siger Jens la Cour på Naturfredningsforeningen.

Omer Ciric fra KL mener også, at Bruxelles-arbejdet har givet resultater:

»Vi har ikke stoppet, eller fået omformuleret nogle direktivforslag, men der er enkelte punkter, hvor vi har fået gehør. I Danmark er vi en stor fisk i en lille sø. I Europa er vi en lille fisk i en stor sø. Det handler om at få lavet alliancer, hvor vi kan tale på vegne af 500 millioner europæere, og ikke 5 millioner danskere.« ♦

FOTO: SCANPIX



Talkrig:

EU bestemmer

9% 37% 25%

Forskere og politikere er rygende uenige om, hvor stor en del af dansk lov, EU dikterer. Eksperternes domme spænder helt fra 9 til over 80 procent. Og kan et procenttal bruges til noget som helst? NOTAT har undersøgt talkrigen.

FORVIRRING. »Messerschmidt fortæller i sin film, at 80 procent af den lovgivning, der bliver vedtaget i Folketinget, stammer fra EU. Det rimer meget dårligt med, at Danmark har bevaret sin selvstændighed på alle væsentlige områder,« siger værten spørgende.

Scenen er sat i DR2's studie. Ellen Trane Nørby (V) svarer prompte.

»Det er en af de myter, faktisk decideret falske påstande, som meget ofte flourer i EU-debatten. Derfor har vi også spurgt i Folketinget, hvor meget af den danske lovgivning, der reelt bliver påvirket fra EU. Og der er blevet lavet en samlet opgørelse nu for de sidste ti år som viser, at det kun er 11,25 procent,« svarer hun.

Over for hende står Morten Messerschmidt (DF). Han har lige haft debut som filminstruktør med den EU-kritiske kortfilm "Det europæiske bedrag".

Han ryster på hovedet. Det tal anerkender han overhovedet ikke. Forvirringen er total.

Det sker desværre tit i debatten om, hvor meget magt, EU-institutionerne rent faktisk har over danske forhold. NOTAT har taget et kritisk kig på procenterne, og tallene er lige så forskellige som de eksperter, der finder frem til dem. Faktisk svinger tallet fra 9 til 84 procent.

Lad os starte med Justitsministeriets tal fra i år, som Ellen Trane Nørby henviste til i tv-debatten. Blev Messerschmidt sat på plads? Ja, hvis man tror tallene. De stammer fra et spørgsmål i Folketingets Europaudvalg, som ministeriet skulle svare på.

Der spørges til "antallet af vedtagne love (...) som følge af direkte eller indirekte EU-regulering (direktiver, forordninger mm.)".

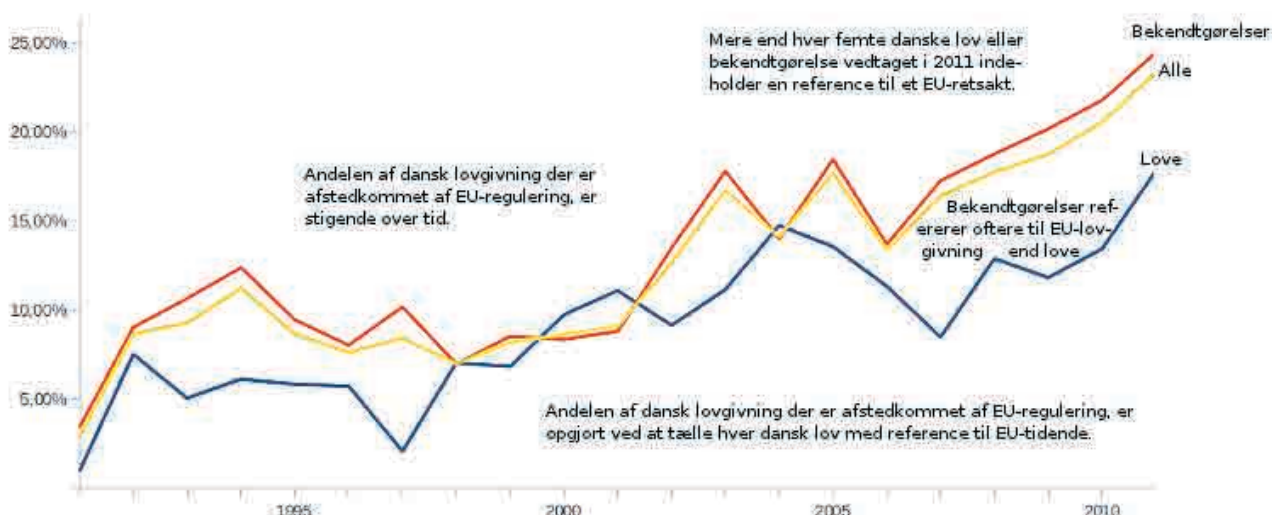
Juristerne i Justitsministeriet er nået frem til et gennemsnit på 11,25 procent. Tallene er også udregnet pr. ministerium. Her kan man se, at EU har haft mest indflydelse i Klima- og Energiministeriet med 37,5 procent, imens indflydelsen har været 0 i Statsministeriet og Kirkeministeriet. Også på miljø, videnskab og økonomi har EU haft stor indflydelse, imens Finansministeriet lander på 3,23 procent.

Det objektive svar

Men hvordan har Justitsministeriet fundet frem til tallene?

De har samlet alle love, hvor det står klart og tydeligt, at loven følger af regler vedtaget i Bruxelles – love med en såkaldt "EU-implementeringsnote". Det gælder for eksempel, når Danmark indfører strammere miljøregler for at overholde et nyt EU-direktiv.

Udvikling i andelen af vedtaget dansk lovgivning med referencer til EU-retsakter.



20% 84% 62,5% af vores love

Justitsministeriet har ikke talt bekendtgørelser med. Det er regler, der udmønter danske love. Hvis de var med, ville tallet være 19 procent, oplyser Nina Holst-Christensen, der er kommitteret i EU-ret i ministeriet.

»Vi har valgt at gøre det, som vi har gjort det, fordi det giver det mest objektive svar. Det andet er en vurderingssag fra lov til lov, og det bliver meget subjektivt,« siger Nina Holst-Christensen.

Ministeriet har heller ikke forsøgt at regne ud, hvor stor en del af danske love, der er påvirket af EU på forhånd – fordi embedsmænd skriver regler ind i loven, de ved er på vej fra Bruxelles.

»Hvis man skal se på hver enkelt lov, paragraf for paragraf, for at se, om der er en indirekte EU-retlig baggrund for den, så skal man undersøge selve tanken bag dem. Det har vi ikke gjort, for så stor en afdeling er vi ikke. Det ville være et større forskningsprojekt,« siger Nina Holst-Christensen.

CEPOS: Justitsministeriet skyder for lavt

Men Justitsministeriets tal er urealistisk lavt. Sådan lyder kritikken fra den borgerligt-liberale tænketank CEPOS.

CEPOS har i marts 2011 udgivet notatet "EU-rettens stigende indflydelse på Danmarks demokratiske styreform". Notatet anfægter Justitsministeriets tal.

"Opgørelsen er ikke fyldestgørende og klargør ikke, hvor stor en indflydelse EU egentlig har i forhold til dansk lovgivning," skriver chefjurist Jacob Mchangama i notatet.

CEPOS når i stedet frem til tallet 62,3 procent.

Jacob Mchangama uddyber over for NOTAT.



*Chefjurist
Jacob Mchangama,
fra den liberale
tænketank CEPOS.*

»Man kan ikke kun kigge på love vedtaget i Folketinget, hvis man vil vide, hvor stor en del af dansk lov, der kommer fra EU. Man skal i særdeleshed have forordninger med,« siger han.

Derfor har CEPOS medregnet forordninger – EU-love, der er direkte gældende i alle medlemslande så snart, de er vedtaget.

»Hvis alle vedtagne forordninger indgår i opgørelsen, havde EU-retten direkte eller indirekte indflydelse på 62,3 procent af den gældende lovgivning i Danmark i 2010,« konstaterer CEPOS i notatet.

Mchangama tilføjer, at der er visse

forordninger, der ikke gælder for Danmark på grund af vores forbehold. Derfor anslår han, at det rigtige tal ligger mellem 50 og 60 procent. Han understreger, at CEPOS heller ikke har kunnet regne den indirekte påvirkning med, for eksempel når vi laver love for at komme EU i forkøbet.

Ekspertene er uenige

Striden om procenterne er ældgammel. Søgninger i mediedatabasen Infomedia og på nettet afslører, at der florerer mange flere tal i debatten. Et af de mest brugte er anslaget "mellem 70 og 80 procent". Det stammer formentlig fra Danmarks mest citerede EU-ekspert, Marlene Wind, leder af Center for Europæisk Politik.

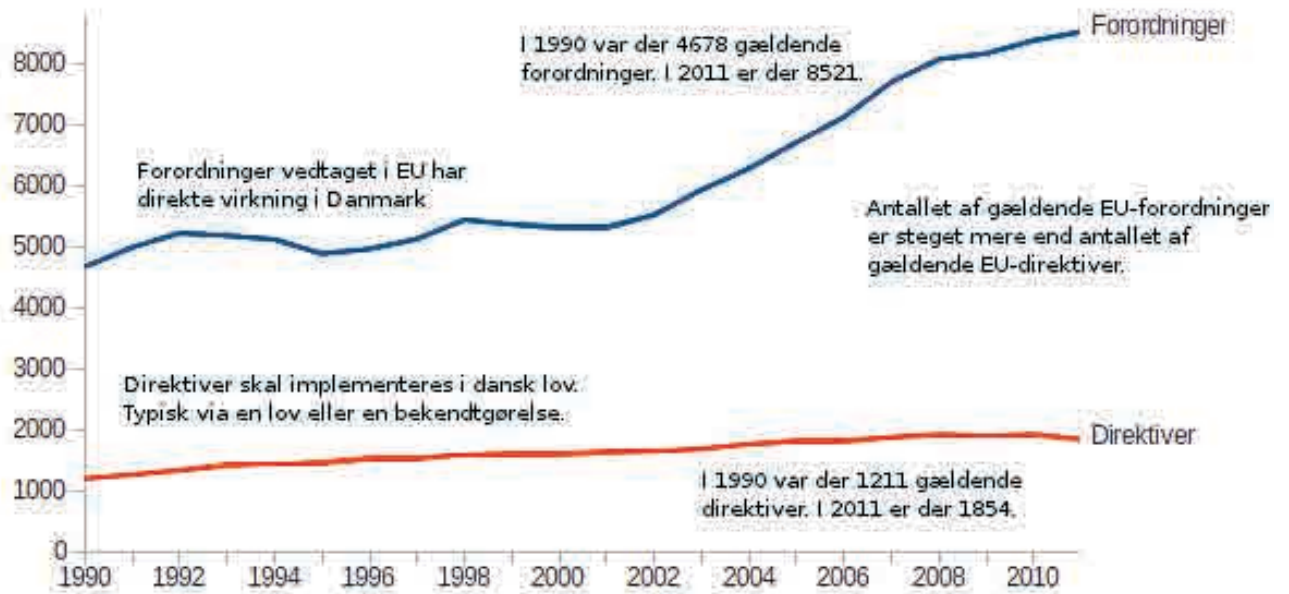
Marlene Wind har ikke ønsket at udtale sig, da hun holder mediepause. Men hendes tal stammer fra to optællinger i forbindelse med bøger, hun har skrevet. Opgørelsernes metoder minder grundlæggende om CEPOS', og derfor lander tallene i samme lag.

fortsættes næste side...

Så stor er forskellen

Det tyske udenrigsministerium: 84%
Marlene Wind: 70-80%
CEPOS: 50-60%
Magtudredningen: 37%
Derek Beach: Omkring 20%
Justitsministeriet: 11,25%
Det britiske underhus: 9,1% eller 15%

Udvikling i antallet af gældende EU-forordninger og -direktiver over tid.



Kilde: Dataanalysefirmaet Buhl & Rasmussen for Notat. Baseret på data indhentet fra EUR-Lex.

Marlene Wind har tidligere kritiseret de danske politikere for at tale EU's indflydelse ned for at undgå at "skræmme vælgerne".

NOTAT har spurgt en række andre EU-eksperter til EU's indflydelse på dansk lov i procent. Eksperterne er lige så uenige som CEPOS og Justitsministeriet. En af forskerne er Derek Beach, lektor i statskundskab og forsker i EU-integration ved Aarhus Universitet.

Derek Beach er også med i Demokrati-rådet, en tværnordisk organisation, der netop har udgivet rapporten "Makten i Europa". Formålet er at kortlægge magtfordelingen – blandt andet mellem EU og de nationale parlamenter.

Derek Beach har også et bud på den kontroversielle EU-procent.

»Det er meget svært at få et overblik over EU's indflydelse. Men alle de videnskabelige opgørelser, jeg kender, tyder på, at tallet ligger omkring de 20 procent. Særligt i de væsentligste ministerier er det faktisk forbløffende lidt dansk lov, der er affødt af EU,« siger han.

Derek Beach henviser til endnu et forskningsprojekt. Magtudredningen fra 2003. Et stort et af slagsen, hvor eksperter forsøgte at kortlægge det danske folkestyres tilstand, foranlediget af Folketinget. Derfor kiggede man også dengang på EU.

Magtudredningen fandt, at 12 procent af danske love var en direkte efterlevelse af EU-direktiver.

"Og hvor det i 1981/82 var 14 procent af lovene, der indebar en eller anden form for tilpasning til EU-reguleringen, drejede det sig i 2000/01 om 37 procent," lyder en

af konklusionerne i Magtudredningens slutrapport fra oktober 2003.

Men omfatter det åben eller intern koordination mellem embedsmænd i ministerierne og Bruxelles? Derek Beach er enig med både CEPOS og Justitsministeriet i, at det er meget svært at tælle med.

»Vi ved ikke ret meget om EU's indirekte indflydelse. Normalt har man jurister inde over, når man laver love i Danmark, for at sikre, at lovene ikke strider imod EU's regler. Men det vil kræve en dybdegående analyse af hvert eneste stykke lovgivning at undersøge den indirekte indflydelse. Var det et tilfælde, at den og den lov harmonerede med EU-lov?« siger Derek Beach.

Britisk blogger stak næsen i tallene

I udlandet har der også været furore om EU-procenten. Den britiske blogger James Clive Matthews, der skriver under navnet Nosemonkey's EUtopia, forsøgte i 2009 at hitte rede i tallene. I et længere indlæg tog han en række tal fra den britiske debat og kiggede dem kritisk efter i sømmene.

Den konservative EU-skeptiker Dan Hannan havde i en debat nævnt tallet 84. Clive Matthews har via den EU-kritiske tænketank Open Europe sporet tallet til den tyske Bundestag i 2005. Men både EU-positive og EU-kritiske kræfter har kritiseret opgørelsen. Den medregner ikke lokal lovgivning i de enkelte Länder, delstater. Dermed bliver tallet urealistisk højt.

Clive Matthews kritiserer også EU-skeptikerne fra partiet UKIP for at bruge tallet 75 procent. Ifølge bloggeren er tallet taget ud af en sammenhæng fra en ud-

Derek Beach,
lektor i statskundskab
og forsker
i EU-integration ved
Aarhus
Universitet.



talelse fra Europa-Parlamentets formand, hvor han talte om andelen af EU-love, som parlamentet har indflydelse på. Og altså ikke andelen af national lov, EU har en finger med i spillet om.

Som i Danmark bruger EU-positive politikere de laveste tal i debatterne. James Clive Matthews slutter med at kigge kritisk på 9,1 procent – tallet stammer fra Underhusets researchere og bruges hyppigt af EU-positive kræfter i den britiske debat. Men forskerne har kun medregnet bestemte typer af love og udeladt andre, og så har de ikke talt forordninger med.

Siden har Underhuset i øvrigt udgivet en ny rapport, hvor de rammer tallet 15 procent.

»Hvad er det sande tal? Ingen ved det. Så enhver, der hævder et hårdt procenttal bør – hvis vi skal være intellektuelt ærlige – behandles med lige stor mistænksomhed,« slutter James Clive Matthews. Blogindlægget vandt han i øvrigt Europa-Parlamentets Journalistpris for.

Hvor stor er EU-Domstolens magt i Danmark?

Eksperterne er enige om, at EU-Domstolen påvirker dansk lov indirekte via bindende domme. Men hvor meget? NOTAT har spurgt Derek Beach, forsker i EU-integration og medforfatter til "Makten i Europa – Demokratirådets rapport 2011".

Derek Beach, hvordan påvirker EU-Domstolen dansk lov, og i hvilket omfang?

»Det er mest i de direkte sager, hvor den danske regering bliver dømt for at bryde EU-lov og skal lave loven om. Vigtigere er det dog, når EU-Domstolen giver borgerne nogle rettigheder, som borgerne kan håndhæve ved dansk ret – uden at de skal implementeres i dansk lov først,« indleder Derek Beach.

Han mener, der er flere eksempler på, at EU-Domstolen sikrer danskerne flere rettigheder, end regeringen vil give dem.

»Det gælder for eksempel patientrettigheder. Her fik danskerne ret til at tage til Tyskland eller Sverige for at få behandling. Også selvom det ikke stod i dansk lov. Den danske regering nølede, og de endte med at få kritik for det,« siger han.

Der er nogle områder, hvor domstolen oftere griber ind end andre. Det gælder blandt andet den frie bevægelighed på det indre marked. Men det gælder også ligestilling mellem mænd og kvinder.

»Der var en mand i England, der blev træt af, at engelske kvinder fik betalt pension fra staten to år før mænd. Han sagsøgte regeringen og fik ret ved EU-Domstolen. I princippet ændrer det straks reglerne i England, og det kunne have tømt landets pensionskasser at betale penge til de mange mænd, der var blevet snydt. Det endte med, at regeringen gik ind og fik lavet en tilføjelse til Maastricht-traktaten for at sikre, at dommen ikke gjaldt med tilbagevirkende kraft,« fortæller Derek Beach.



af EU. EU bestemmer ikke, hvor mange penge, der går til universiteter eller forskning. Man har nogle målsætninger, og det er det,« mener Derek Beach.

Helt anderledes forholder det sig med eksempelvis miljøspørgsmål. Man skal bare tage et kig på de spørgsmål, der behandles i Europa-Parlamentets Miljøudvalg for at se, hvor stor magt, EU har på det felt. Her vedtages afgørende regulering af eksempelvis vandmiljø, pesticider og dyrevelfærd. Justitsministeriet fandt også, at miljø var et af de områder med mest EU-magt.

Ligestilling mellem mænd og kvinder er også et område, hvor EU har fået stor indflydelse. En gennemgang viser, at otte love om kønslig ligestilling i løbet af de seneste ti år har den såkaldte EU-implementeringsnote. Det lyder måske ikke af meget, men det omfatter de største ændringer af dansk ligestilling. Blandt andet ændring af barsel i 2005, ligebehandling i 2007 og ligeløn i 2008.

Så hvad er mest værd – miljø eller finans? Landbrug eller ligestilling? Se, det er politikere og eksperter heller ikke enige om. ♦

Ligestilling eller finanslov?

Giver det overhovedet mening at koge EU's indflydelse ned til et procenttal?

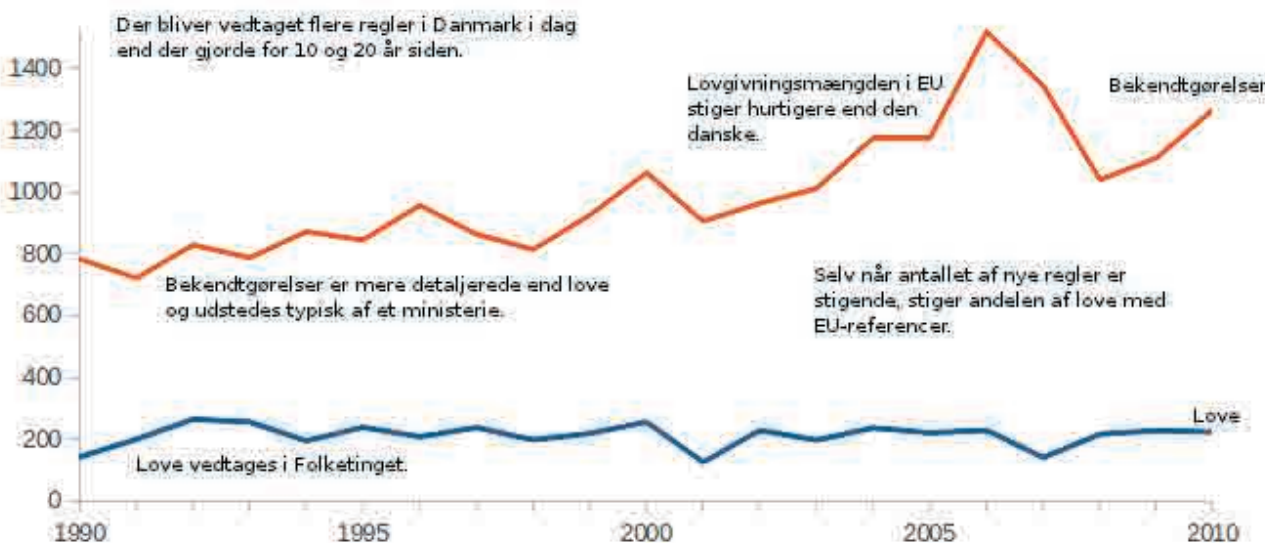
Hvis man for eksempel kigger på den danske finanslov, så er det ikke en EU-kompetence. Som NOTAT har afdækket i en række artikler, så betyder de seneste retningspakker, at Europa-Kommissionen får indflydelse på finanslovene, især i de

gældsplagede lande. Det er også netop blevet foreslået af Tyskland og Frankrig, at EU's lande skal føre en tættere finans- og skattepolitik.

Men kigger man i Lissabon-traktaten, hører finanslovene stadig ikke til de områder, hvor EU har kompetence.

»Du skal huske på, at den allerstørste danske lov, finansloven, ikke er påvirket

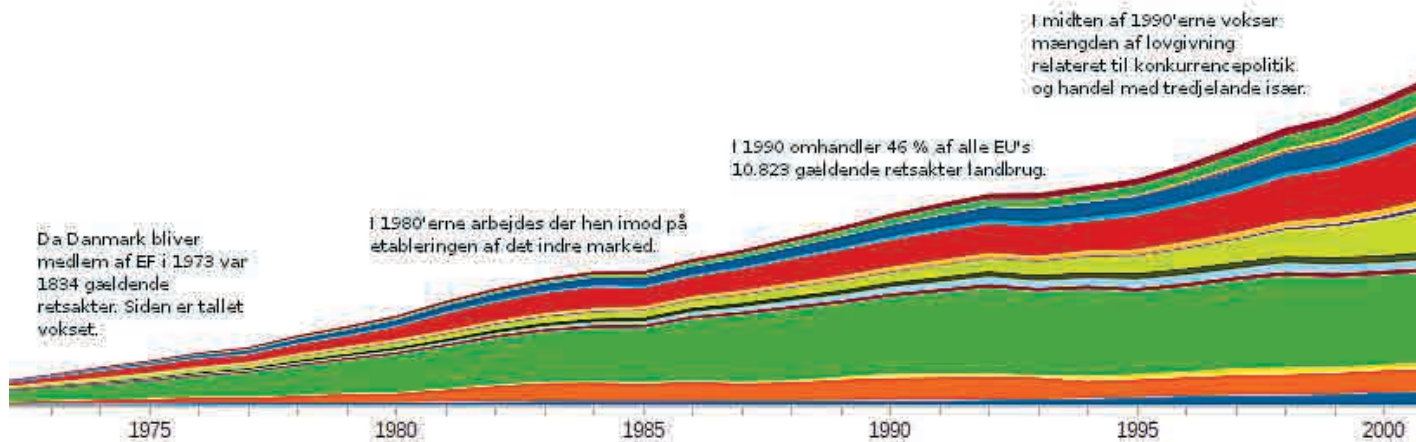
Udviklingen i antal af vedtaget dansk lovgivning over tid.



Kilde: Dataanalysefirmaet Buhl & Rasmussen for Notat. Baseret på data indhentet fra Retsinformation.

Udviklingen i EU's kompetencer

Om det er EU eller Folketinget, der har mest magt, kan være svært at afgøre. Men udviklingen i, hvilke politikområder EU beskæftiger sig med og hvor meget lovgivning, der vedtages, taler sit eget tydelige sprog. Flere og flere beslutninger bliver truffet i EU.



Kilde: Dataanalysefirmaet Buhl & Rasmussen for Notat. Baseret på data indhentet fra EUR-Lex.

1958

EF træder i kraft og er først og fremmest en toldunion. Men det styrende organ, Kommissionen, får mulighed for at gribe ind, hvis staterne indfører regler, der gør det svært for varer fra andre medlemslande at komme ind. Hvis et medlemsland ikke retter sig efter Kommissionen, kan den anklage det pågældende land ved Domstolen i Luxembourg, der i praksis har støttet Kommissionen i de fleste sager.

Kommissionen får også mulighed for at gribe ind over for statslig støtte til virksomheder, hvilket blandt andet har afskaffet den danske støtte til egnsudvikling.

Kommissionen skal stå for den internationale handelspolitik.

EF får sit eget program for støtte til u-landene. Medlemslandene forpligter sig til at yde et væsentligt bidrag til dette program.

1963

Domstolen fastslår i van Gend-sagen, at en EF-bestemmelse har gyldighed, også selv om den ikke er gjort til lov i et medlemsland. Man taler om "direkte anvendelighed".

1964

Domstolen fastslår i sagen Costa mod Enel, at EU's beslutninger har forrang for nationale love. Den danske regering bestred i 1972, at den ville følge denne dom, men har gjort det i praksis.

1966

I Luxembourg-forliget erklærer Frankrigs præsident, general de Gaulle, at ethvert medlemsland kan nedlægge veto over for beslutninger, der er til skade for det pågældende land. Princippet blev aldrig vedtaget juridisk, men blev i praksis fulgt til 1987 med vedtagelsen af Den Europæiske Fælles Akt ("EF-pakken").

1979

Domstolen fastslår i sagen "Cassis de Dijon", at varer, der er godkendt til brug i ét medlemsland, som hovedregel skal være godkendt i andre medlemslande.



1987

Den Europæiske Fælles Akt afskaffer kravet om enstemmighed ved beslutninger om harmonisering. Dermed afskaffer den reelt vetoet af 1966. EU kan herefter vedtage love på en lang række områder, bortset fra skatter og afgifter.

Det fastslås, at medlemslandene skal underrette EF, hvis de agter at tage selvstændige skridt inden for udenrigspolitikken.

Der indføres to garantier på miljøområdet – én om, at man kan bevare bestemmelser, der er strengere end EF's bestemmelser, og én om, at man kan indføre regler, der går videre end EF's regler. I begge tilfælde er kravet dog, at det ikke strider mod traktaten.

Den danske regering benyttede aldrig denne regel, selvom den i flere tilfælde kunne have gjort det.

1993

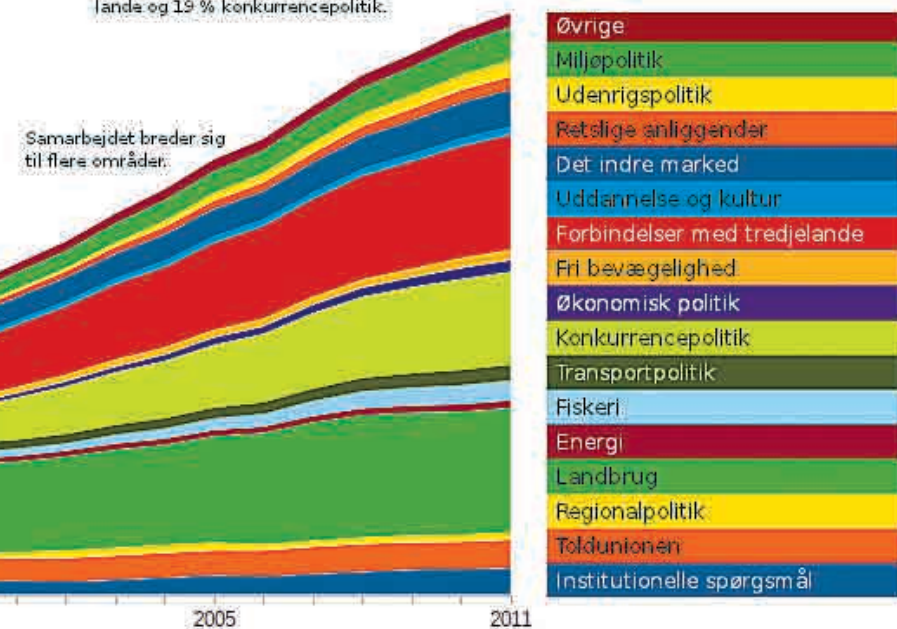
Maastricht-traktaten omdøber EF (Den Europæiske Fællesskaber) til EU (Den Europæiske Union).

Den fastslår, at der skal føres en fælles udenrigspolitik og – med tiden – en fælles militærpolitik.

Udvikling i det samlede antal gældende EU-retsakter over tid.

I dag findes 37.877 gældende EU-retsakter. 25 % vedrører landbrug, 23 % forbindelser med tredje lande og 19 % konkurrencepolitik.

Samarbejdet breder sig til flere områder.



2005

2011

Den inddrager både udenrigspolitik og retspolitik, idet beslutningerne dog skal ske ved fælles beslutninger. EU's domstol får altså ingen magt på disse områder.

Domstolen får ret til at tildele bøder til lande, der ikke retter sig efter dens beslutninger.

Medlemslandene forpligtes til ikke at have et underskud på deres offentlige budgetter på mere end 3 procent af deres bruttonationalprodukt, og at deres samlede underskud højst må være 60 procent af dette BNP. Samtidig må deres inflation begrænses til 1,5 procent over gennemsnittet hos de tre lande, der har lavest inflation.

Der indføres en fælles valuta, som skal være fælles for alle EU-lande, som tilfredsstiller de økonomiske krav. Danmark behøver dog ikke tilslutte sig den fælles valuta.

1998

Amsterdam-traktaten fastslår, at grænsekontrollen skal være afskaffet i løbet af fem år. Den afskaffer reelt de miljøgarantier, der blev indført i 1987. Den fastslår, at der skal indføres en fælles udenrigs- og militærpolitik, og at EU skal have en officiel repræsentant for denne fælles politik.

2009

Lissabon-traktaten gør retspolitik og en del af udenrigs- og militærpolitikken til EU-anliggender og afskaffer vetoen på disse områder.

Den opretter et militært agentur, der kan stille krav til medlemslandene om forbedring af deres militær.

I en protokol fastslår traktaten, at Domstolens dom af 1964 om EU-rettens forrang for nationale love har fuld gyldighed.

Det fastslås, at EU skal have en præsident og en udenrigsminister, der dog skal kaldes "højststående repræsentant", men får mulighed for at opbygge et egentligt udenrigsministerium. De to personer vælges for 2½ år ad gangen i modsætning til Ministerrådets formænd, der kun sidder i et halvt år ad gangen. Det fastslås, at EU kan være en juridisk person i internationale forhandlinger. ♦

Figuren viser udviklingen i antallet af gældende EU-retsakter over tid.

Kategorierne følger den officielle opdeling af lovgivning i emnekoder i lovdata-basen EUR-lex.

Opdelingen følger dermed ikke helt de forskellige kommissærers ansvarsområder. Klimakommissær Connie Hedegaards arbejde omfatter f.eks. miljøpolitik, transportpolitik, energipolitik, konkurrencepolitik og regler for det indre marked.

Miljøpolitik – f.eks. grænseværdier for vand og luftforurening, men også forbruger- og sundhedspolitik.

Udenrigspolitik – bl.a. antiterror-sanktioner, diplomatiske repræsentationer, og udtalelser om internationale konflikter.

Retslige anliggender – i EU-jargon "Område med frihed, sikkerhed og retfærdighed", politisamarbejde, samarbejde om strafferet og civilret, kontrol med ydre grænser, flygtninge- og migrationspolitik.

Det indre marked – harmonisering af lovgivning for markedsføring, lovgivning for fri bevægelighed af varer, og tjenesteydelser, gensidige godkendelser, mv.

Uddannelse og kultur – bl.a. støtte til forskningsprogrammer, mål for uddannelser og støtte til kulturprojekter.

Forbindelser med 3. lande – globale handelsaftaler og handelsaftaler med enkelte lande, udviklingspolitik og EU's relationer til nabolande (Nordafrika, Mellemøsten, Kaukasus, Ukraine, Hviderusland).

Fri bevægelighed for arbejdstagere – herunder arbejdsmarkedsregler, f.eks. Udstationeringsdirektivet og arbejdstidsregler.

Økonomisk politik – ØMU (Den Økonomiske og Monetære Union), samordning af finanspolitik, den frie bevægelighed for kapital.

Konkurrencepolitik – regler for statsstøtte, subventioner, karteller mv.

Transportpolitik – støtte til infrastruktur, konkurrenceregler for søfart, luftfart, vejtransporter mv.

Fiskeri – den fælles fiskeripolitik og fiskeriaftaler med 3. lande.

Energi – bl.a. støtte til udvinding af kul, gas og olie, vindkraft, biobrændsler og regler for atomkraft.

Landbrug – direkte støtte til landmænd og til enkelte produkter som ris, tobak, vin, mælk og korn, støtte til udvikling af landdistrikter, regler for dyrehold og plantesundhed, mv.

Regionalpolitik – støtte til økonomisk svage regioner og til projekter i grænseområder.

Toldunionen – fælles toldtariffer og regler for fri bevægelighed for varer fra 3. land.

Institutionelle bestemmelser – regler for EU's institutioner, budget, og administration.

Øvrige – dækker blandt andet over "Borgernes Europa", skatte spørgsmål, selskabsret og etableringsret og regler for handel med tjenesteydelser.



FOTO: SCANPIX

Rod i aftale om løn og strejkeret

Det danske overenskomstsysteem bliver fredet fra EU-indblanding – sådan da.

POLITISK ROD. Et stort flertal i EU-Parlamentet (551 stemte for, 88 imod og 29 undlod at stemme) blev den 23. juni enige om, at den økonomiske styring af medlemslandene ikke skal berøre "retten til at forhandle, indgå og håndhæve kollektive aftaler, eller til at træffe kollektive foranstaltninger i overensstemmelse med national ret og praksis."

Sådan kom det til at stå i en vedtagen tekst om "makroøkonomiske ubalancer".

Det kunne ligne en fredning af de nordiske overenskomstsysteem. Det var egentlig også hensigten.

Men en fredning kan formuleres på mange måder. Den endelige version er ikke den mest krystalklare formulering, blandt de bud politikerne havde at tage stilling til.

Ingen kompetence?

Helt op til afstemningsdagen så det ud til, at Parlamentet ville fastslå at løndannelse "udtrykkeligt ligger udenfor Unionens kompetence".

Det var de to svenske parlamentarikere Olle Ludvigsson (Socialdemokrat) og Olle Schmidt (Liberal) glade for. Det var deres forslag.

På samme tidspunkt var Parlamentet på vej til at vedtage, at overenskomststafalter og kampmidler som strejker "skal respektere Unionsretten".

Det var de faglige organisationer til gengæld bekymrede over. Blandt dem det svenske TCO, som svarer til danske FTF.

Og så sent som den 23. juni 2011 oplyste sekretariatet for det ansvarlige udvalg, at det var disse to modsatrettede meldin-

ger, som Parlamentet stemte om. Men det var forkert.

Hverken mere eller mindre

Da det endelige resultat forelå, viste det sig at ændringerne i teksten havde resulteret i noget helt tredje:

Retten til at indgå kollektivaftaler skal ikke "berøres" fordi sådan står det i EU's charter om grundlæggende rettigheder.

Det blev ikke skåret ud i pap, at EU slet ikke har kompetence til at blande sig i overenskomstsysteem.

Det blev heller ikke vedtaget at brugen af strejkeret og andre kampmidler skal respektere EU-retten.

Der blev stemt for at frede de nationale overenskomstsysteem, men hverken mere eller mindre end de var i forvejen. ♦

Kernelande modsætter sig skærpet kontrol

En central styring af 27 landes økonomier skal forhindre fremtidige gældskrises. Men det går trægt med at få den foreslåede styring på plads. Tyskland og Frankrig bremser.

MOTORSTOP. Grækenland, Italien, Spanien og sågar Frankrig løb med kriseoverskrifterne i juli og august.

Men der var også andre dele af ØMU-samarbejdet som humpede og snublede, om end i medieskyggen af de mere dramatiske krisemeldinger.

Torsdag den 23. juni stemte EU-Parlamentet om seks lovforslag, der har til formål at få etableret en central styring af de 27 landes økonomier, den såkaldte sixpack (løbende omtalt i NOTAT det seneste år).

Sixpacken, formelt lanceret af Kommissionen for et år siden, er ikke en løsning på den akutte krise.

Den er et forsøg på at forhindre en gentagelse af det nuværende morads i fremtiden.

Formalitet, men...

Opskriften er skærpet kontrol af medlemslandenes underskud og gæld, herunder kontrol fra EU af enkelte dele i landenes økonomiske politik, såsom løndannelse, boligfinansiering og pensionsudgifter.

Fra et dansk perspektiv er en politisk styring af løndannelsen et af de mere kildne indslag.

Planen var at Ministerrådet, hvor landenes regeringer mødes, skulle vedtage de seks love som en ren formalitet efter Parlamentet havde stemt. Fire af de seks forslag skal Rådet og Parlamentet nemlig være enige om, to af dem kan Rådet vedtage på egen hånd.

Men sådan kom det ikke til at gå.

Fire dage før afstemningen i Parlamentet viste det sig, at man i ØKOFIN, rådet for landenes finansministre, ikke var enige om indholdet i det oplæg, som Parlamentet skulle stemme om.

Tyskland og Frankrig

Rådet havde indvendinger på tre punkter:

- * *Høring af finansministre i EU-Parlamentet.* Flere ministre mente, at de kun er ansvarlige overfor deres egne parlamenter, og vælgere. De nægtede at skulle stå skoleret til afhøring foran Parlamentets Økonomiudvalg.
- * *Automatiske "erklæringer" til lande som ser ud til at få for store udgifter.* Frankrig

mener at initiativer fra bureaukrater og embedsmænd (Kommissionen) skal kunne modereres eller bremses af politikerne (Ministerrådet). Det var takket være sådanne politiske lempelser fra Rådet, at Frankrig og Tyskland i 2003 undgik straffe for deres ellers alt for høje budgetunderskud.

- * *Et kritisk blik på lande med overskud på betalingsbalancen (altså ikke underskud på budgettet eller statsgæld!).* Tyskland afviser at landets eksportøkonomi med tysk løntilbageholdenhed, lav efterspørgsel og lav import har bidraget til at skabe ubalancer i den samlede eurozone.

En sådan uenighed mellem de to fløje er ikke hverdag i Parlamentet. Socialdemokraterne og den store borgerlige gruppe EPP har en tradition for at indgå kompromisser, som de stemmer for sammen.

Nyt forsøg

NOTAT har tidligere citeret kommissionsformand José Manuel Barroso for, at den økonomiske styring er en tavs revolution, og at han håbede at medlemslandene forstod, hvad de var gået med til.

Og den tidligere kommissær Mario Monti sagde i starten af året:

»Den græske krise har udvirket det mi-

FOTO: SCANPIX



Venstrefløjsnej

Det var altså ikke kriselandene Irland, Grækenland, Portugal eller Spanien og Italien som blokerede for den foreslåede økonomiske styring.

Det var den traditionelle tysk-franske "Unionsmotor".

Samtidig er der opstået en lidt usædvanlig venstre-højre splittelse i EU-Parlamentet.

Socialdemokraterne, De Grønne og Venstrefløjgruppen GUE stemte alle nej til tre af forslagene i sixpacken, og undlod helt at stemme på et fjerde.

Begrundelsen var, at lovpakken indeholder for mange stramninger, og giver for lidt plads til offentlige investeringer.

rakel, som dette enormt vigtige skridt mod en politisk union udgør – sagt i al forsigtighed. Tak for den græske krise!»

Det perspektiv at gældskrisesne åbner nye muligheder for en politisk styring, som ikke ville have været tænkelig, er stadig relevant. Det er bare ikke så ligetil.

Næste forsøg på at nå en enighed er sat til den 14. september. Ifølge en foreløbig dagsorden skal Parlamentet den dag tage stilling til den samlede lovpakke. I juni blev der kun stemt om indholdet i de enkelte delforslag.

Men det forudsætter enten at Parlamentet accepterer de tyske og franske indvendinger fra Ministerrådet, eller at Tyskland og Frankrig bøjer af på deres krav. ♦

Månedens interview:

Demokratiets tilstand

NOTAT tager pulsen på demokratiets tilstand – i Danmark og Europa. Vi interviewer en person, som på den ene eller anden måde har gjort sig tanker om, hvordan det går med den demokratiske debat og borgernes indflydelse på samfundsudviklingen.



Skal de ikke bare dø?

Janus Metz opfordrer os med sine dokumentarfilm til at se verden fra flere perspektiver og tvinger os til at tage stilling til konsekvenserne af en enøjet og militaristisk tidsånd.

LEJRMENTALITET. Med dokumentarfilmen *Armadillo* ruskede Janus Metz grundigt op i den danske debat om krigsdeltagelsen i Afghanistan.

Filmen blev hyldet af blandt andre Carsten Jensen for at tvinge Danmark til at tage stilling til krigen, og åbnede for en kritik af den samlede danske journaliststand for at have leveret for lidt kritisk journalistik.

Da NOTAT møder ham, vil Janus dog hellere tale om grundlæggende tendenser, end han vil kritisere enkeltpersoner:

»Jeg vil hellere sige noget om den tidsånd i Danmark, som er en del af de vilkår, vores demokrati opererer under. Vi er i stadig stigende grad lukket inde i vores egen lejr i forestillingen om et dansk fællesskab og en dansk nationalitet. Et dansk selvblede, hvor vi går rundt og bekræfter hinanden i rigtigt og forkert, uden nødvendigvis at lytte til den stemme, som vi i samme

ombæring fortrænger. For eksempel indvandrene og afghanerne i Afghanistan.«

Når vi kun formår at se på vores omgivelser ud fra ét perspektiv, så bliver vi ifølge Janus også yderst begrænsede i vores handlemuligheder.

Et lille stykke Danmark i Afghanistan

»Jeg kan bedst eksemplificere det ved at tale om *Armadillo*, som er et portræt af den lejrmentalitet, der udvikler sig indenfor lejren *Armadillo*, og hvordan den er fuldstændig uformående i forhold til at kommunikere med den afghanske virkelighed, som soldaterne er sat ned for at agere i,« siger Janus og uddyber:

»De er flyttet ned til et lille stykke Danmark i Afghanistan, og selv når de går ud af lejren, så har de den der lejr inden i knolden.«

Faren ved det begrænsede perspektiv

på verden er i *Armadillo* åbenlys. Soldaterne er nødt til at beskytte sig mod fjenden, men når de ingen forudsætninger har for at skelne ven fra fjende, så bliver de både mentalt og i praksis nødt til at opfatte alle omkring sig som fjender. Det forhindrer dem i at arbejde med de opgaver, de er sendt af sted for løse – og så ender deres tilstedeværelse med at virke absurd.

Stærke kvinder frem for ofre

Det ensidige syn på verden har Janus gennem sin filmproduktion forsøgt at bryde, blandt andet med dokumentarfilmene *"Fra Thailand til Thy"* og *"Fra Thy til Thailand"* om ægteskaber mellem thaikvinder og deres danske mænd.

»Det er jo stærke kvinder i de film, som vælger på nederste hylde. Men for dem er det attraktivt at finde en vestlig mand og komme herop, og de fungerer jo faktisk godt på arbejdsmarkedet, hvis de får lov

» Hvad er det, der har gjort os til en nation, som mener, at vi forsvarer vores lands grænser ved at bygge maskingeværreder i Afghanistan og Irak? Og omvendt. Hvad gør det ved vores land? «

til at stå derude og filetere fisk. Og så kan vi have alle mulige fordomme om det, men hvis vi bare skyder direkte inde fra lejren og ud på det, der er udenfor, så misser vi tit pointen og det er undertrykkende og nedværdigende for de mennesker, vi taler om.«

Filmene har været roste, fordi de formåede at fremstille thaikvinderne som entreprenante, imens de ikke lagde skjul på, at kvindernes situation langt fra er rosenrød.

Misforstået magtmisbrug

Samme dilemma giver sig i høj grad også til kende i indvandrings- og prostitutionsdebatten. Her er danskernes syn på fænomener som menneskehandel ifølge Janus helt ude af trit med virkeligheden. Og lige netop denne debat har han ekstra gode forudsætninger for at byde ind i, da han – oven i sit eget arbejde med denne gråzone – privat danner par med antropolog Sine Plambeck, som har arbejdet med menneskehandel gennem flere år:

»Fra den kvindes perspektiv, er hun jo kommet for at skabe nogle muligheder for sig selv. Hun oplever ikke sig selv som et trafficking-offer, hun oplever typisk sig selv som arbejdsmigrant, som godt nok laver nogle ting, hvor hun har brug for at Gud vender det blinde øje til. Og så smider vi hende hjem til Afrika, som er det, hun er flygtet fra, med det rationale, at vi hjælper hende.«

Denne stigende tendens til at løse problemer med magt – det være sig udvisninger eller det, der er værre – på baggrund af en dårlig analyse, ser man for alvor udkrystalliseret i Afghanistan.

Dansk militarisme

»*Armadillo* er på mange måder lavet som en reaktion eller en undersøgelse af det, jeg oplever som en stigende militarisme i det danske samfund,« siger Janus, og spørger:

»Hvad er det, der har gjort os til en nation, som mener, at vi forsvarer vores lands grænser ved at bygge maskingeværreder i Afghanistan og Irak? Og omvendt: hvad gør det ved vores land, at vi bygger maskingeværreder i Irak og Afghanistan?«

Svaret på det sidste spørgsmål sammenfatter Janus i brutalisering, ”– en brutalisering af soldaterne, men også en brutalisering af os som nation,“ og brutaliseringen af soldaterne sættes på spidsen i *Armadillo* i en scene, der siden har været diskuteret voldsomt. Likviderede de danske soldater på filmen afghanere, eller eliminerede de en trussel midt i en kamphandling? Janus har ikke det absolutte svar, men er heller ikke bange for at spørge:

»Har han rent faktisk stået og kigget på nogle, der har våndet sig, og ikke været en trussel, og som skulle have været taget som krigsfanger, fløjet ind til et felthospital, og så sagt: ”skal de ikke bare dø?“, og så ”gunnet dem ned” i blodrus. Der er jo en ligeså stor sandsynlighed for, at det var det, der skete. Og det er det, der er så pisse interessant for mig. Hvornår tager krigens gru over, og hvad er dine vilkår for at tage rationelle beslutninger i sådan en situation? Og hvor meget betyder de der menneskelige følelser, som hele tiden flyder over hos den udøvende magt; adrenalin, hævnfølelse, angst, og i det her tilfælde jo viljen til drab,« spørger Janus og tilføjer:

»Nogle kan måske træne sig op til at være rationelle, men drengene i *Armadillo* er jo knægte i starten af tyverne. Du kan ikke bede dem om at have den distance til det.«

Fjendebilleder skaber krig

Når han skal forklare, hvorfor de danske journalister og den danske offentlighed har bakket så entydigt op om krigen i Afghanistan, vender Janus tilbage til ud-

BLÅ BOG

Janus Metz Pedersen. Kandidat i kommunikation og udviklingsstudier fra RUC. Bor i København med kæresten Sine Plambeck.

Debuterede i 2006 som dokumentarinstruktør med *Township Boys* om sorte unge i et slumkvarter i Johannesburg. Derpå fulgte i 2007 *Eventyrerne*, en tv-dokumentar vist på Horisont om en gruppe afrikaneres kamp for at komme illegalt til Europa.

Han har instrueret de meget roste og omtalte dokumentarfilm *Fra Thailand til Thy* og *Fra Thy til Thailand*, der begge blev sendt på DR1 i 2008.

Armadillo, om danske soldater i Afghanistan, havde premiere i 2010, hvor den rejste stor debat i både ind- og udland. *Armadillo* modtog kritikerprisen i Cannes, og en Robert for årets dokumentarfilm.

gangspunktet i interviewet, nemlig det begrænsede perspektiv:

»Der var kørt så stort et fjendebillede op omkring Taliban, inden man gik ind, og med terrorangrebet på New York var vores dæmonisering næsten på højde med Nazi-Tyskland, og det har været svært at gen-nembryde. Jeg tror, det har været en stor del af vores refleksapparat, at tænke om Afghanistan på den måde,« siger Janus.

»Og med ting, der bliver ekstremt dæmoniserede, skyldes det jo ofte, at de er så langt fra os, at det er næsten umuligt for os at forstå.«

»Min rolle i den sammenhæng – med fare for at lyde som en irriterende bagklog nar – det er hele tiden at være stenen i skoen, som forsøger at pege på den måde, vi lynhurtigt kan gøre os selv historieløse ved at udpege nogle bestemte som de onde.« ♦



**Af Søren Søndergaard,
medlem af
EU-Parlamentet,
Folkebevægelsen**

Hilsen fra en forhenværende

Det siges, at være noget særligt at læse sin nekrolog. Den oplevelse har jeg endnu til gode. Til gengæld har jeg i årevis – efter jeg blev valgt til folketinget i 1994 – figureret i avisers fødselsdagsspalter med angivelse af navn, stilling, bopæl og alder.

Det har ikke haft min store interesse. Jeg kender jo godt selv min fødselsdato. Derfor måtte jeg også svare nej, da en af mine venner ringede til mig i august 2007 og spurgte om jeg havde set, at jeg i Politikens fødselsdagsspalte blev præsenteret som "forhenværende folketingsmedlem".

Det var sådan set ikke forkert. I henhold til Enhedslistens rotationsregler forlod jeg folketinget ved valget i 2005 og i den forstand var jeg naturligvis "forhenværende". Men anledningen til min vens opkald var, at jeg den 1. januar 2007 havde afløst Ole Krarup som Folkebevægelsens repræsentant i EU-Parlamentet. I den forstand var jeg altså aldeles "nuværende".

Umiddelbart undrede det mig ikke, at Politiken havde overset, at en af de danske EU-parlamentarikerne var blevet udskiftet med en anden midt i valgperioden. Der er jo trods alt hele 13 danske MEPere at holde styr på. Til gengæld kan det måske undre lidt mere, at Politiken så sent som i august i år stadig præsenterer mig som "forhenværende folketingsmedlem".

Ud over at jeg snart har været medlem af EU-Parlamentet i fem år, så har der siden 2007 været afholdt valg til EU-Parlamentet. Et valg, hvor Folkebevægelsen fik over 7% af stemmerne og hvor jeg blev genvalgt som Folkebevægelsens repræsentant med over 100.000 personlige stemmer.

En forklaring kan selvfølgelig være, at Politiken finder det mere interessant, at være én blandt flere tusinde forhenværende folketingsmedlemmer end at være én blandt 13 nuværende medlemmer af EU-Parlamentet.

En anden forklaring kan være, at Politiken bare ikke prioriterer, at følge med i hvem der aktuelt sidder i EU-Parlamentet. Omvendt i forhold til Folketinget, hvor man tydeligvis har helt styr på, hvem der sidder der – og hvornår de er forhenværende.

Jeg skal ikke kloge mig på svaret. Men jeg er allerede begyndt at se frem til min nekrolog. Måske vil jeg dér blive forfremmet til "forhenværende medlem af EU-Parlamentet"?

Nej til militært hovedkvarter

EU's udenrigspolitiske leder, Catherine Ashton, foreslog 18. juli 2011 EU's udenrigsministre, at der oprettes et militært hovedkvarter i Bruxelles.

Tanken blev støttet af blandt andet Frankrig, Tyskland og Polen. Men den britiske udenrigsminister, William Hague sagde nej, og dermed faldt planen, der skulle vedtages med enstemmighed.

Hague begrundede sit nej med, at det vil adskille EU's planlægning fra NATO's planlægning. Desuden vil det koste penge, der efter hans mening bedre kan bruges til at opbygge EU-landenes militære kapacitet.

Se artiklen »Britisk nej til militært hovedkvarter for EU« på [Notat.dk](#)

Problematisk aftale med Marokko

EU's fiskeriministre har med 20 stemmer mod 3 vedtaget at forlænge fiskeriaftalen med Marokko til marts 2012, skønt den også indtager kysten til Vestsahara, som Marokko holder ulovligt besat. De tre lande, der stemte imod, var Holland, Sverige og Danmark, mens Finland, Storbritannien, Østrig og Cypern undlod at stemme.



Beslutningen kritiseres skarpt af Folkebevægelsens medlem af EU-Parlamentet, Søren Søndergaard i "Arbejderen" for 7.8.2011. »Flertallet af EU-landene opfører sig som nogle kriminelle slyngler,« siger han blandt andet.

Se artiklen »Stærk kritik af aftale med Marokko« på [Notat.dk](#)

Slipper for visumtvang

Beboerne i den russiske enklave Kaliningrad får nu lettere ved at besøge nabolandene Polen og Litauen, oplyser EUobserver.com den 29.7.2011.



Folkene i enklaven kan nu få en særlig tilladelse, så de uden visum kan rejse 30 kilometer ind i Polen eller Litauen. Det er en stor fordel for beboerne i området, der tit har brug for at komme over grænsen for at handle. Kaliningrad, der tidligere hed Königsberg, er en russisk enklave på cirka 15.000 kvadratkilometer, som ligger isoleret mellem Polen og Litauen. Den rummer flere russiske militære baser og er hjemsted for den russiske østersøflåde.

Se artiklen »Russerne i Kaliningrad undgår krav om visum« på [Notat.dk](#)

Tvivel om Grækenlands-plan

Torsdag den 21. juli 2011 enedes Eurolandenes ledere om endnu en hjælpepakke til Grækenland. Den er på cirka 1200 milliarder kroner, der vil blive ydet over årene 2011-2014. Pengene ydes som et lån, men renten er sat ned fra 5,5 procent til 3,5 procent, og løbetiden vil blive sat op fra 7,5 år til 15-30 år. Lånet ydes i fællesskab af Eurolandenes stabiliseringsfond, EFSF, og Den Internationale Valutafond, IMF.

Derudover skal de banker, der har lån i klemme, ændre deres lån til Grækenland, så de blandt andet får lavere rente og længere løbetid. De skal indstille sig på et tab på 21 procent.

EFSF skal i fremtiden kunne gribe ind, hvis andre Eurolande kommer i krise. Men fondens muligheder er begrænsede, fordi man ikke har hævet det beløb på 440 milliarder euro (cirka 3.300 milliarder kroner), som fonden har til rådighed.

De færreste økonomer tror dog, at problemerne er løst med denne beslutning, blandt andet fordi de 440 milliarder euro er et alt for lille beløb til at kunne berolige de internationale långivere. Mange finder også, at bankerne bør betale langt mere end 21 procent, da de reelt har regnet med et tab på omkring 40 procent.

Se artiklen »De ekstra penge til Grækenland løser næppe krisen« på [Notat.dk](#)

Bedre kontrol af chauffører

Lastbiler, der kører i EU, har længe skullet have køreskiver, som kan sikre, at chaufførerne overholder fartgrænser og køre- og hviletidsbestemmelser. Men som medierne gentagne gange har påvist, er det let at snyde.

Derfor foreslår EU-Kommissionen nu, at man ændrer reglerne, så lastbilerne i fremtiden skal kunne kontrolleres fra satellit, oplyser EUobserver.com den 19. juli 2011.

Kommissionen hævder, at det vil give firmaerne en administrativ besparelse på cirka 2,6 milliarder kroner om året.

Se artiklen »Vil skærpe kontrol med lastbilchauffører« på Notat.dk



**Af Christel Schaldemose,
medlem af
EU-Parlamentet,
Socialdemokratiet**



Det gode fynske eksempel skal ud til alle i EU

Fedme har været et hedt debattema de sidste par måneder. I dagens Danmark er det nu mere normalt at være overvægtig end normalvægtig. Og det er en bekymrende tendens, vi ser i hele Europa. "Forebyggelse er vigtigt," lyder det tit og ofte fra politisk hold, men tallene viser desværre, at vi bruger flere skattekrone på at helbrede end på at forebygge.

Svendborg går foran

Jeg har brugt en del af min sommerpause på at tage rundt i Danmark og mødes med folk, som har noget på hjertet. Det har de blandt andet i Svendborg Kommune. Her tager de hånd om børnenes sundhed, så det er til at se og mærke. Igennem flere år har en række skoler i den sydfynske kommune sat mere fysisk aktivitet på elevernes skema. Og sikken effekt det har haft!

1200 børn på syv skoler har fået seks timers idræt om ugen. Statistikken viser, at skoleeleverne – med 45 procent – har nedsat risikoen for at få diabetes II. De er kommet i markant bedre form, har fået/får bedre balance og koordination og er blevet stærkere. Lærerne melder tilmed om væsentlig bedre koncentration og indlæring.

EU-perspektiver i det fynske projekt

Svendborg Kommune har opnået uhørt flotte resultater. Og det er den rigtige retning i kampen mod fedme. Selv om skolepolitik er et nationalt og kommunalt anliggende, så er der faktisk også EU-perspektiver i det.

Efter min mening skal erfaringerne fra Svendborg udbredes til andre EU-lande. Via min post som næstformand i Europa-Parlamentets diabetesgruppe har jeg inviteret Svendborg Kommune til Bruxelles, så flere europæere kan blive inspireret af de fine tanker om sundhedsforebyggelse.

EU-lande skal lære af hinanden

Svendborg Kommune står for mig som "det gode eksempel". I de kommende måneder vil jeg derfor rejse rundt med Svendborg-projektet i lommen.

Mit arbejde i Europa-Parlamentet handler ikke kun om at lave love og regler. Nej, jeg sætter også en stor ære i at udbrede brugbar og samfundsvigtig viden til andre EU-lande. Det er nemlig vigtigt, at vi i EU lærer af hinanden på mange forskellige plan, så vi alle kan blive klogere.

Aktiv EU-debat

Hvordan påvirker EU velfærd?

Konference lørdag den 17. september 2011 kl. 10.30 - 16.30 i København.

Mød førende EU-eksperter på velfærdsområdet, hør om EU's betydning på det sociale område i Danmark og kom i dialog med de danske EU-politikere. Oplæg ved lektor Dorte Sindbjerg Martinsen, Peter Fjerring fra KL, professor Jon Kvist, afd. direktør Niels Ploug, professor Jesper Jespersen og professor Anette Borchorst. Journalist Knud Vilby styrer et panel med politikere Emilie Turunen (SF), Flemming Møller (V), Tove Videbæk (K) og Per Clausen (Enheds!). Lektor Rasmus Willig slutter af.

Veje til fred – er krig en løsning?

Debatmøde om krig, fred og konfliktløsning.

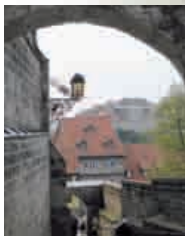
Onsdag den 21. september 2011 kl. 19 - 21.30 i København.

Mødet arrangeres i et samarbejde mellem Center for Konfliktløsning, Rådet for International Konfliktløsning (RIKO), FN-forbundet, Nordiske mediatorer, Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed, Esperantoforeningen og Oplysningsforbundet DEO.

Dresden

5-dages kulturrejse i EU – 21.-25. september 2011

Kultur og studierejse til den genopbyggede barokby Dresden, byens mange museer og flodlandskabet langs Elben umiddelbart syd for Dresden. Oplæg om Tysklands rolle i EU, Dresdens historie og byvandring. Pris: 3.600 kr. (medlemmer af DEO kun 3.400 kr.) inkl. 4 overnatninger på hotel i dobbeltværelser og morgenmad samt Dresdenkort og sejltur.



Konference for undervisere:

EU i undervisningen – sådan!

Onsdag den 5. oktober 2011 kl. 13.00 - 16.00

på Aarhus Universitet, Institut for Statskundskab

Hvordan gør man undervisningen i EU interessant for eleverne? Hvilke gode ressourcer er der til undervisning i EU? Hvilke temaer er aktuelle i forhold til EU? DEO arrangerer konferencen i samarbejde med de relevante aktører på området.

Læs mere på www.deo.dk

Se program og tilmeld dig på www.deo.dk eller telefon 70 26 36 66

Redaktion: NOTAT, Christiansborg, 1240 København K. redaktionen@notat.dk

I redaktionen: Rasmus Nørlem Sørensen (ansv.), Luise Hemmer Pihl, Staffan Dahllöf, Sven Skovmand, Michael B. Lauritsen, Rasmus Nørlem Sørensen, Kenneth Haar, Andreas Marckmann Andreassen, Finn Ellegaard & Sisse Møller Møller.

Illustrator: Niels Erik Kaaber-Rasmussen.

Udgivet af DEO i samarbejde med EUDemokraterne, som får tilskud fra Europa-Parlamentet.

Forsidefoto: Rasmus Nørlem Sørensen

Abonnement: NOTAT, Nordkystvejen 2F, 8961 Allingåbro, tlf. 86 48 16 00, notat@notat.dk CVR nr.: 18411008

Lay-out og tryk: NOTAT Grafisk, 86 48 16 00

ISSN: 1603-7480

NOTAT
- magasin om Demokrati & Europa





Burka: Forbudt Pasta-si: Godkendt

Belgien har ligesom Frankrig vedtaget et forbud mod at gå med burka og niqab. I den anden ende af EU holder Østrig religionsfrihedens fane overraskende højt.

Det belgiske parlament og senat har enstemmigt vedtaget, at forbyde burka og niqab. Forbuddet er netop trådt i kraft og det betyder, at man kan få en bøde på op til 50 euro eller syv dages fængsel, hvis man viser sig offentligt i den religiøse klædedragt, der tildækker ansigtet.

Belgien bliver dermed det andet europæiske land, efter Frankrig, der laver lovgivning om, hvilket tøj mennesker må gå i. Nogle har kritiseret de belgiske politikere for at puste til fremmedhadet på baggrund af et ret begrænset problem. Der er i alt 30 kvinder i Belgien, der bruger én af de to nu forbudte klædedragter.

Kritik fra Europarådet

Europarådets menneskerettighedskommissær Thomas Hammarberg, mener også der ligger en række principielle problemer i forbuddet:

»Forbuddet kan være i modstrid med de europæiske menneskerettighedsstandarder, særligt retten til respekt for privatlivet og den personlige identitet. I princippet bør staten afholde sig fra at lave lovgivning om, hvordan folk må gå klædt«, siger han i en pressemøde på baggrund af det belgiske forbuds ikrafttræden.

Hvis de belgiske politikere mangler inspiration til, hvordan man svarer på kritik fra den højt respekterede menneskerettighedskommissær, kan de skele til den danske udviklingsminister Søren Pind. »Manden er åbenlyst idiot og derfor ikke værd at spille tid på,« udtalte Søren Pind til Politiken som svar på Thomas Hammarbergs kritik af den danske flygtningepolitik.

Pastafarianere på fremmarch

Apropos åbenlyse idioter, så er der tilsyneladende plads til dem i Østrig. Her har de lokale Pastafarianere vundet en afgørende sejr. Pa-

stafarianerne tilhører den amerikanske Church of the Flying Spaghetti Monster, der i USA har insisteret på, at deres (temmelig mystiske) religiøse skabelsesforklaring kommer på pensum i biologiundervisningen. Et krav, der er helt parallelt til de fundamentalistiske kristnes krav om, at såkaldt intelligent design er en teori med samme vægt som evolutionsteorien.

Efter tre års juridiske slagsmål har Pastafarianer Niko Alm nu rettens ord for, at han kan lade sig afbillede på officielle dokumenter med sin religiøse hovedbeklædning – en pasta-si. ♦

Rasmus Nørlem Sørensen

Niko Alm med sit kørekort med pasta-si på hovedet.

